

Waarom samenwerken in de zorg en wat is samenwerken?

Noks Nauta en Ruth Hammelburg

Deel 1 is bedoeld als introductie op het thema samenwerken in de zorg in het algemeen en als introductie op de overige delen van het boek. We hebben gekozen voor een brede theoretische basis. Die theorie hebben we in verschillende vakgebieden gezocht: de arbeids- en organisatiepsychologie, de sociale psychologie, de bedrijfs- en organisatiekunde, de onderwijskunde, maar ook het juridische perspectief vonden we belangrijk om te schetsen. Later in dit boek verwijzen we regelmatig terug naar hoofdstukken of paragrafen in deel 1. We willen daarmee een verbinding maken tussen de praktijkvoorbeelden en de theorie in deel 1.

De eerste vraag die we wilden beantwoorden was die naar de noodzaak van (beter) samenwerken. Die noodzaak schetsen we in ► hoofdstuk 3, zowel vanuit de praktijk als vanuit onderzoek. We geven in ► hoofdstuk 4 een aantal definities van termen die met betrekking tot samenwerken worden gebruikt. Daarna schetsen we in ► hoofdstuk 5 de complexiteit van samenwerken en het speelveld waarin men (samen)werkt.

Helianthe Kort geeft in ► hoofdstuk 6 aan welke rol informaticatechnologie bij samenwerken in de zorg speelt. Hier wordt in deel 3 aan de hand van een concreet voorbeeld verder over verteld en het thema komt in deel 4 weer aan de orde, maar dan met het oog op de toekomst.

We beschrijven in ► hoofdstuk 7 in het kort enkele organisatiekundige theorieën die ten grondslag liggen aan het proces van samenwerken.

Ruth Hammelburg toont in ► hoofdstuk 8 aan dat niet alleen in de zorgpraktijk, maar ook bij richtlijnontwikkeling mensen uit meerdere disciplines tegenwoordig samenwerken en ze betoogt dat er aandacht behoort te zijn voor die multidisciplinariteit. Dat gaat in die groepen vaak niet vanzelf.

Theorie over samenwerken in teams komt in ► hoofdstuk 9 aan de orde, beschreven door Chantal Savelsbergh en Noks Nauta. In ► hoofdstuk 10 beschrijven Wiebe Jan Lubbers en Ruth Hammelburg hoe belangrijk bedrijfscultuur is voor samenwerken. Ze maken daarbij ook een verbinding tussen cultuur en patiëntveiligheid, waarop in deel 2 (► hoofdstuk 16) nog iets verder wordt ingegaan.

Daarna volgt in ► hoofdstuk 11 een bespreking van sociaalpsychologische factoren. Deze krijgen nog te weinig aandacht in het kader van samenwerken. Het bewust worden daarvan en het toepassen in de praktijk van werken en van scholing is van groot belang om samenwerking te verbeteren. Uiteraard zijn er ook verbindingen te leggen tussen bijvoorbeeld de sociaalpsychologische en de organisatiekundige theorieën. Zo kun je bedrijfscultuur bijvoorbeeld beschrijven in sociaalpsychologische termen. De verschillende hoofdstukken zijn wel afzonderlijk leesbaar, maar vormen samen een palet van invalshoeken die kunnen helpen om het verschijnsel samenwerken beter in beeld te krijgen.

Het juridische perspectief op samenwerken schetst Diederik van Meersbergen in ► hoofdstuk 12. Hij bespreekt daarbij onder andere de KNMG-Handreiking *Taakverdeling en taakher-schikking* uit 2012.

Dit eerste deel sluiten we in ► hoofdstuk 13 af met een beknopte beschrijving van dilemma's die bij samenwerking in de zorg kunnen optreden en hoe men daarmee kan leren omgaan. Van die dilemma's zijn de zorgprofessionals zich niet altijd bewust en met dit hoofdstuk willen we de bewustwording op gang brengen dat samenwerken ook ethisch gevoelige situaties met zich mee kan brengen. Communiceren over dilemma's verbetert ook nog eens de transparantie in de zorg en kan zo ook weer samenwerking bevorderen.

Veranderende samenwerking in de zorg

Hammelburg, R.; Lubbers, W.J.; Nauta, A.P. (Eds.)

2014, XXIII, 315 p. 19 illus., Softcover

ISBN: 978-90-313-9972-7